

Drabschefs udtalelser til dagblad i sag om forsvunden kvinde

I forbindelse med to efterlysninger af en ung kvinde der var forsvundet og frygtedes dræbt, gav drabschefen oplysninger til pressen om kvindens rent personlige forhold. Begge efterlysninger blev bragt i en bestemt avis. Ved den anden efterlysning bragte avisen endnu mere detaljerede oplysninger om kvindens rent personlige forhold.

16. juni 2008

2008-4-3

Retspleje:
35.9

Strafferet:
25.5

Kvindens bror og en retshjælp politianmeldte drabschefen for at have brudt sin tavshedspligt. Statsadvokaten og Rigsadvokaten afviste at indlede efterforskning da videregivelsen af oplysningerne var nødvendig af hensyn til efterforskningen. Kvindens bror og retshjælpen klagede herefter til ombudsmanden.

Myndighederne fastholdt over for ombudsmanden at videregivelsen af de rent personlige oplysninger var nødvendig af hensyn til efterforskningen.

Ombudsmanden udtalte at udgangspunktet for videregivelse af oplysninger om rent personlige forhold må være at kun oplysninger der er strengt relevante, må videregives. Ombudsmanden var enig med Rigsadvokaten i at vurderingen af hvilke oplysninger der kunne videregives, afhang af et skøn.

I forhold til den konkrete sag lagde ombudsmanden vægt på at mere detaljerede oplysninger om den forsvundne kvinde kunne være medvirkende til at skabe en særlig opmærksomhed om efterlysningen, dels i de kredse hvor kvinden færdedes, dels i offentligheden i almindelighed. Ombudsmanden lagde også vægt på at der ved den anden efterlysning var gået næsten 5 måneder efter den første efterlysning var bragt, uden at der efter det oplyste var kommet nærmere oplysninger frem om kvindens forsvinden. Dette kunne efter ombudsmandens opfattelse i sig selv begrunde at der blev givet yderligere og mere detaljerede oplysninger om rent personlige forhold.

På den baggrund havde ombudsmanden ikke grundlag for at kritisere det udøvede skøn eller at anmeldelsen var blevet afvist.

(J.nr. 2007-3730-610).

I brev af 31. oktober 2007 klagede en retshjælp for B over en afgørelse i brev af 11. oktober 2007 fra Rigsadvokaten. Ved afgørelsen tiltrådte Rigsadvokaten en afgørelse i brev af 15. august 2007 fra Statsadvokaten for København og Bornholm om efter bestemmelsen i retsplejelovens § 749, stk. 1, at afvise en anmeldelse af en drabschef for brud på tavshedspligten i forbindelse med en artikel der blev bragt i X avis den (...).

Det fremgår af sagen at A forsvandt den 14. december 2006.

X avis for den (...) indeholdt følgende artikel:

"Kriminalpolitiet på Station Bellahøj i København har efterlyst den (...) -årige (A).

Kvinden forlod for mere end tre uger siden – den 14. december om formiddagen – sin mors bopæl i Brønshøj og er ikke set siden.

(A) færdes hovedsageligt i det hårde, belastede område omkring Hovedbanegården og Istedgade på Vesterbro.

Udenlandsk udseende

Efter en henvendelse fra den bekymrede familie har politiet ledt aktivt efter kvinden i nogen tid, men uden held.

Derfor søges nu vidner, som ved noget om (A)'s færden.

Hun beskrives som: Udlænding, (...) år, 160 cm høj, meget spinkel af bygning, med langt sort hår og brune øjne. Ved sin forsvinden ti dage før jul var (A) iført en rød kort vindjakke med lommer i siderne. Dertil havde hun blå tætsiddende cowboybukser og lange mørke støvler. Hun medbragte en lys dametaske.

Henvendelse fra alle, der kan hjælpe med oplysninger, kan ske til kriminalpolitiet på Station Bellahøj tlf. 3810 1448.”

Artiklen var illustreret med et privatfoto (et portræt) af A.

X avis for den (...) (ca. fem måneder senere) indeholdt følgende artikel:

”Hvor ligger liget af denne (...) -årig kvinde? For selv om ingen endnu har fundet hendes lig, er politiet overbevist om, at hun er blevet slået ihjel og gemt langt væk.

Den uhyggelige historie startede den 14. december, hvor (...) -årig (A) forlod sin mors hjem i Brønshøj i København. Siden har ingen set hende.

Politiet efterforsker hendes forsvinden som en drabssag, selv om man hverken har liget, gerningsstedet, våbenet eller gerningsmanden.

– *Hvad får jer til at efterforske en efterlysningssag som et muligt drab?*

– Der er forskellige indicier, som kan pege i den retning. Hvis der er det mindste mystik eller nogle mærkelige episoder, så efterforsker vi det som et muligt drab, siger drabschef (...) fra Københavns Politi.

Et betændt miljø

– I sagen om den (...) (A) ved vi, at hun befandt sig i et meget betændt og kriminelt miljø, hvor vores erfaringer viser os, at der kan ske noget alvorligt. Derfor kan jeg ikke afvise, at hun er blevet ombragt og skaffet af vejen – måske af en kunde.

(A) har ifølge politiets efterforskning været et kendt ansigt i narko- og prostitutionsmiljøet på Vesterbro i København de sidste syv-otte år. Hun har taget kokain og muligvis også andre stoffer.

Ingen livstegn

– Vi har ingen livstegn fra hende, siden hun forsvandt, og alle muligheder er prøvet af. Hendes telefon er blevet gennemtrawlet, vi har afhørt venner, familie og mænd, som siger, de har været sexkunder hos hende, siger drabschef (...).

Hendes telefon er sidst blevet registret på en sendemast på Frederiksberg omkring forsvindingstidspunktet.

Vi har hendes pas

– Kan hun være rejst ud af landet – enten frivilligt eller bortført af nogen?

– Vi har hendes pas, men vi holder naturligvis alle muligheder åbne. Men min erfaring siger mig, at der må være sket en forbrydelse, siger (...).

Da (A) forsvandt før jul, var hun ikklædt en kort rød vindjakke med lommer i siderne, blå tætsiddende cowboybukser og lange mørke støvler. Hun beskrives som 160 cm høj, spinkel af bygning, langt sort hår og brune øjne.”

Artiklen var illustreret med det samme privatfoto af A.

I X's Netavis kunne artiklen læses den (...). Også denne artikel var illustreret med privatfotoet af A.

Af sagens akter fremgik det at retshjælpen i brev af 31. maj 2007 til Statsadvokaten for København og Bornholm for B, der er bror til A, anmeldte drabschefen for brud på tavshedspligten ved at have givet oplysning til X avis om at A havde været ”et kendt ansigt i narko- og prostitutionsmiljøet på Vesterbro i København de sidste syv-otte år. Hun har taget kokain og muligvis også andre stoffer”. Retshjælpen henviste også til at vicepolitiinspektøren havde oplyst at politiet havde talt med ”... mænd, som siger, at de har været sexkunder hos hende”.

I brev af 15. august 2007 meddelte Statsadvokaten for København og Bornholm følgende til retshjælpen:

”...

Det fremgår af artiklen, at kriminalpolitiet efterforsker en sag, hvor (A) er forsvundet, som en drabssag selvom hendes lig endnu ikke er fundet.

I forbindelse med politiets ønske om at få hjælp fra offentligheden til opklaringen af sagen har drabschef (...) ifølge artiklen givet oplysninger om, hvilket miljø den forsvundne kvinde færdedes i. Dette er nødvendige oplysninger til brug for efterforskningen i sagen og ikke en uberettiget videregivelse af fortrolige oplysninger, hvorfor der ikke er formodning om, at der er sket en overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 1, om brud på tavshedspligten.

På den baggrund afvises anmeldelsen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1.

Politiklagenævnet for København og Bornholm har erklæret sig enig i afgørelsen.”

Retshjælpen klagede i brev af 5. september 2007 til Rigsadvokaten over statsadvokatens afgørelse. Retshjælpen fandt fortsat at det ikke tjente noget efterforskningsmæssigt formål at give de ovenfor citerede yderligere oplysninger om A.

Rigsadvokaten indhentede en udtalelse af 8. oktober 2007 fra statsadvokaten som henholdt sig til sin afgørelse af 15. august 2007.

I sin afgørelse af 11. oktober 2007 meddelte Rigsadvokaten at han ikke fandt grundlag for at ændre statsadvokatens afgørelse. Ved sin afgørelse lagde Rigsadvokaten vægt på de samme forhold som statsadvokaten havde anført som begrundelse for sin afgørelse.

I retshjælpens klage til mig har retshjælpen henvist til det som den tidligere har anført i sagen.

I sin udtalelse af 10. januar 2008 i anledning af klagen til mig anførte drabschefen følgende:

”Jeg har gennemlæst materialet og kan ikke finde min tidligere udtalelse i sagen. Jeg taler i gennemsnit med 10 journalister hver dag, hvorfor det selvfølgelig kan være svært at huske, hvilket ordvalg der blev anvendt i maj måned 2007. Jeg kan bekræfte samtalen med den pågældende journalist fra (X) avis.

Der var og er stadig mistanke om en alvorlig forbrydelse, hvorfor jeg har skønnet, at det var nødvendigt at oplyse alle detaljer om den forsvundne kvinde.

Vi havde oplysninger om, at hun var prostitueret, hvorfor jeg havde behov for at få evt. sexkunder i tale. Disse mandlige sexkunder kunne være med til at kortlægge hendes færden. Hvem havde evt. set hende sidst og hvem havde evt. været sammen med hende sidst.

Vi havde oplysninger om, at hun var misbruger af kokain, hvorfor denne oplysning også skulle bruges i efterforskningen. Hvem købte hun evt. sit stof af.

Disse informationer var selvfølgelig for at få så meget hjælp fra offentligheden og miljøet på Vesterbro som overhovedet muligt.

Den eftersøgte kvinde er i skrivende stund stadig ikke fundet.”

Københavns Politi henholdt sig i en udtalelse af 21. januar 2008 til udtalelsen fra drabschefen.

I sin udtalelse af 24. januar 2008 henviste statsadvokaten til drabschefens udtalelse og oplyste at statsadvokaten ikke havde yderligere bemærkninger.

Rigsadvokaten henholdt sig i udtalelsen af 3. marts 2008 til Rigsadvokatens afgørelse af 11. oktober 2007 og anførte herefter følgende:

”...

Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse af 15. august 2007 vægt på, at (drabschefen) i forbindelse med politiets ønske om at få hjælp fra offentligheden til opklaringen af sagen gav oplysninger om, hvilket miljø den forsvundne

kvinde færdedes i, og at det var nødvendige oplysninger til brug for efterforskningen i sagen og ikke uberettiget videregivelse af fortrolige oplysninger.

Som anført i min afgørelse, lagde jeg endvidere vægt på, at oplysningerne om, at (A) selv har taget kokain og haft sexkunder, må anses for at være tæt forbundet med oplysningen om, at (A) har været et kendt ansigt i narko- og prostitutionsmiljøet på Vesterbro de sidste syv-otte år. De yderligere nærmere bestemte oplysninger om (A)'s forhold må således betragtes som liggende implicit i disse mere generelle oplysninger. Der er blot tale om en mere præcis angivelse af, hvilket stof hun indtog og en nærmere angivelse af, at hun som prostitueret havde 'sexxunder'.

Det bemærkes, at der er tale om et miljø, hvor det typisk er meget vanskeligt at få vidner til at afgive forklaringer om andre personer i miljøet.

Jeg skal endvidere bemærke, at det beror på et konkret skøn i forhold til den enkelte efterforskning, hvilke oplysninger der kan og bør videregives til offentligheden, herunder hvor detaljerede disse oplysninger skal være.

Da politiet – som det fremgår af (drabschefens) udtalelse – havde oplysninger om, at (A) var prostitueret er således også min opfattelse, at der kan være et behov for at få eventuelle sexkunder i tale for om muligt at kortlægge hendes færden i forbindelse med forsvindingen.

Jeg finder endvidere, under henvisning til at politiet havde oplysninger om, at (A) var misbruger af kokain, at det kan være relevant at oplyse dette i pressen med henblik på at udfinde så mange vidner fra offentligheden og miljøet på Vesterbro som muligt, herunder eventuelt personer med hvem (A) indtog kokain, eller personer hun købte kokain af.

Det bemærkes endvidere, at der i den foreliggende sag er konkret mistanke om, at en meget alvorlig forbrydelse er begået. Ud fra en afvejning på den ene side af hensynet over for (A), hendes nærtstående og hendes eventuelle eftermæle, og på den anden side hensynet til at opklare en mulig meget alvorlig forbrydelse finder jeg således efter en samlet bedømmelse ikke grundlag for at tilsidesætte det udøvede skøn, hvorefter det er blevet anset for berettiget at fremkommer med de nævnte yderligere oplysninger.

I øvrigt finder jeg ikke, at (drabschefen) har noget ansvar for, hvordan (X) avis valgte at opsætte artiklen i internetavisen og i den trykte udgave af avisen, herunder for avisens valg af overskrifter.”

Ombudsmandens udtalelse

”Bestemmelsen i straffelovens § 152, stk. 1 og 3, har følgende indhold:

’§ 152. Den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

...

Stk. 3. En oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.’

Der er i sagen ingen tvivl om at der til pressen er videregivet fortrolige oplysninger. Det er heller ikke tvivl om at der er tale om videregivelse af det der i forvaltningslovens § 28, stk. 1, jævnligt omtales som særligt følsomme oplysninger vedrørende enkeltpersoners rent private forhold.

Jeg har ikke fundet anledning til at gå nærmere ind på spørgsmålet om (X) avis’ gengivelse og opsætning af oplysningerne fra (drabschefen) er dækkende for hvad han faktisk har oplyst. Jeg lægger til grund at dette er tilfældet.

Det afgørende spørgsmål i sagen er om det var berettiget at (drabschefen) (yderligere) oplyste til pressen at (A) selv havde taget kokain og selv havde haft sexkunder, også i betragtning af at det tidligere var blevet oplyst at hun var et kendt ansigt i narko- og prostitutionsmiljøet på Vesterbro i København i de sidste syv-otte år.

Straffelovens § 152 e bestemmer bl.a. at bestemmelsen i § 152 ikke finder

anvendelse hvor den pågældende handler 'i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv'.

Det er uden videre klart at der er (var) en åbenbar almeninteresse i at den forsvundne kvinde blev (bliver) fundet, og at det bliver klarlagt om der foreligger en forbrydelse, og i så fald at gerningsmanden bliver fundet og strafforfulgt.

Det (var) er også en berettiget varetagelse af hensyn til den pågældende kvinde selv og til hendes familie og omgangskreds at hun bliver fundet, og at det bliver klarlagt om der foreligger en forbrydelse, og at gerningsmanden i så fald bliver fundet og strafforfulgt.

Heroverfor står hensynet til beskyttelsen af den pågældende kvinde (eller hendes eftermæle), hendes familie og omgangskreds mod offentliggørelse af de strengt personlige oplysninger.

Effekten af en efterlysning er afhængig af hvilke oplysninger der gives, og hvor detaljerede de er. Der er tale om en politifagkyndig vurdering af hvordan efterlysningen skal fremstå. Udgangspunktet må imidlertid være at der alene videregives oplysninger om rent private forhold som er strengt relevante. Der kan dog efter min opfattelse ikke i det foreliggende tilfælde ses bort fra at specielt mere detaljerede oplysninger om (A)'s tilknytning til narko- og prostitutionsmiljøet kunne være medvirkende til at skabe en særlig opmærksomhed om efterlysningen dels i de kredse hvor (A) færdedes, dels i offentligheden i almindelighed.

Ved bedømmelsen af berettigelsen af videregivelsen kommer det også i betragtning at der ved efterlysning nr. 2 var gået næsten 5 måneder efter at efterlysning nr. 1 var bragt, uden at der efter det oplyste var fremkommet nærmere oplysninger om (A)'s forsvinden. Dette kunne i sig selv begrunde at der blev givet yderligere og mere detaljerede oplysninger.

Københavns Politi har således skullet foretage en vanskelig afvejning af de modstående hensyn som er nævnt ovenfor. Jeg er enig med Rigsadvokaten i at der er tale om et skøn. Jeg har ikke grundlag for at kritisere at Rigsadvokaten ikke ud fra en samlet bedømmelse fandt grundlag for at tilsidesætte det

skøn der var udøvet, og hvorefter det blev anset for berettiget at fremkomme med de nævnte yderligere oplysninger.

Af den grund kan jeg ikke kritisere at Rigsadvokaten ikke fandt anledning til at ændre den afgørelse der var truffet af Statsadvokaten for København og Bornholm om efter bestemmelsen i retsplejelovens § 749, stk. 1, at afvise anmeldelsen mod (drabschefen) for brud på tavshedspligten.”